

ASSOCIACIÓ DE CRÍTICS MUSICALS EN LLENGUA CATALANA

Sovint no se'n parla massa del món de la crítica musical ni dels seus professionals. Quin és el camí per arribar a ser crític musical, quin és el seu paper, quins criteris fan servir en les seves valoracions, ... Miquel-Lluís Muntané, president de l'Associació de Crítics Musicals en Llengua Catalana, ens parla de tots aquests temes i ens dóna la seva opinió sobre alguns aspectes de la situació actual que viu la música a Catalunya.

- Explica'ns una mica el que fa la vostra associació, quan va sorgir, qui la forma...

- Va sortir de la posada en comú de l'experiència d'algunes persones que hauríem volgut "apuntar-nos" a una associació de crítics musicals en llengua catalana o alguna experiència semblant. El nostre és un col·lectiu una mica divers i dispers. Considerem l'associació com una eina útil. Numèricament som reduïts. Pel que fa a la implicació, podríem dir que hi ha com tres cercles concèntrics; en un primer nivell hi ha la junta, que es pot anar canviant i renovant, que ara la formem set persones. Un segon cercle, que serien els socis, són unes quinze persones que s'han anat incorporant al llarg dels 5 anys d'existència de l'associació. Després hi ha un altre grup de professionals semblant a l'anterior que formalment no són socis, però que han explicitat la voluntat d'estar en contacte amb nosaltres. Alguns d'aquests amb el temps s'han anat incorporant com a membres de ple dret.

- Així doncs, a poc a poc, heu anat creixent...

-Sí, però hi ha una idea que m'agradaria remarcar, i és que el fet que estiguem constituïts com a grup no vol dir que tinguem cap mena de vocació elitista ni sectària, en absolut. Som els que som, però el nostre desig és que cada cop siguem més i, per tant, tinguem més capacitat material i humana per fer-nos conèixer i aprofundir en els objectius de l'associació.

- Quines activitats feu?

- Des de l'Associació organitzem conferències, taules rodones... Vam intervenir en un debat sobre l'ESMUC, vam ser a la Universitat d'Estiu de Prada, vam fer un acte a l'Ateneu Barcelonès amb motiu de l'any Verdaguier sobre les obres musicades d'aquest poeta... D'altra banda, entre els socis tenim una xarxa de correus electrònics on ens mantenim al dia de la realitat musical i, en la mesura de les nostres possibilitats, canalitzem ajudes o orientacions puntuals que algun professional ens pugui demanar. És un servei que ens prestem mútuament.

- Quins criteris es tenen més en compte per part d'un mitjà de comunicació a l'hora d'establir relació professional amb algun crític o comentarista musical?

- Si em permetes respondre amb un punt d'ironia, et diria que els criteris bàsics són dos: ser amic del cap de

cultura i no mostrar-se dissident amb la línia ideològica del mitjà... Bé, cal afegir que això no és pas exclusiu de la música, en d'altres facetes també es dóna... I, evidentment, també hi ha aspectes relacionats amb l'ofici.

- Com es converteix un periodista en especialista en temes musicals? Què els recomanaries als estudiants de periodisme que es vulguin dedicar concretament al camp de la música?

- Si prové del periodisme caldria que la seva formació fos el més completa possible en el terreny de la música. Això vol dir que no només sàpiga llegir una partitura i tenir coneixements d'història de la música, sinó a més a més que procuri conèixer els entrellats de la política cultural del país, que sàpiga "qui és qui" en els càrrecs de l'administració, per exemple... en definitiva, estar al dia de la realitat va més enllà dels coneixements teòrics. El bagatge cultural també és important; cal que sigui el més ampli possible. Els aspectes de la cultura estan molt interrelacionats, i és important saber contextualitzar bé.

- Si haguéssim d'avaluar aquest sector concret del periodisme musical quins elements creus s'haurien de tenir presents?

- Una mica venim parlant del mateix ... no obstant hi ha un element diferenciador: el de no tenir una postura sectària. És a dir, no estar "bloquejat" per postures polítiques ni des d'un punt de vista estètic. Tenir una mentalitat oberta per tal d'acceptar noves propostes creatives.

- Un crític musical, quan valora, ho fa des del punt de vista de "judici de valor", és a dir, va més enllà d'elements objectivables ...

- El que diré és a títol personal, perquè, naturalment, cadascú pot tenir el seu punt de vista. El meu és que la funció del crític en general -no exclusivament del musical- és el d'un coneixedor que, a partir del seu coneixement, "dóna pistes". Una mica seria com els "punts" que col·loca l'escalador per pujar una paret vertical. Aquests "punts", aquestes "pistes", han de tenir una doble utilitat, per al públic i també per a l'intèrpret o el compositor. Parlo, és clar, d'una crítica constructiva, ja que no comparteixo una altra visió.

Tinc una idea d'interrelació de les arts i per tant faig extensiva aquesta visió a totes les altres arts. El crític no

**ASSOCIACIÓ DE
CRÍTIQS MUSICALS
EN LLENGUA
CATALANA**

Apartat de correus 24154
08080-Barcelona
adjfg11t@d5.ub.es

L'Associació de Crítics Musicals en Llengua Catalana és una entitat sense afany de lucre. Els seus objectius, segons queden definits en els Estatuts, són: contribuir a la divulgació musical i fomentar l'ús de la llengua catalana dins l'àmbit de la comunicació especialitzada en la música, així com la defensa dels interessos professionals dels seus membres. Aquesta associació és oberta a totes aquelles persones col·laboradores d'algun mitjà de comunicació -ja sigui d'àmbit local o nacional, de temàtica general o especialitzada, escrit o audiovisual, etc.- que tinguin com a objecte exclusiu o parcial del seu treball qualsevol gènere musical i que utilitzin la llengua catalana (exclusivament o parcialment) per realitzar-lo.

té perquè situar-se en un pla superior i dictar "cànons" preestablerts. Crec que hi ha molta feina a fer en aquest sentit, molta pedagogia, i això seria un tema de debat en ell mateix.

- Basant-nos en tot això, com podem avaluar el panorama de la professió al país?

- En termes generals la valoració ha de ser positiva. Quant als aspectes que fan referència a la formació, al bagatge, (i no exclusivament el musical) de la gent que escriu sobre música, sempre és millorable. No dic que no sigui bo, però sí que és millorable. Però posats a fer una mica d'autocrítica, crec que hi ha una manca d'autoestima pel que fa a la producció cultural pròpia. Una por exagerada a semblar provincians que de vegades porta a no mesurar amb la mateixa vara el que es fa a fora i el que es fa aquí. En igualtat de condicions ens sembla més interessant o més atractiva una proposta que ens ve de fora, o presentada amb un nom exòtic, que una proposta de casa. Aquest és un virus que circula en el nostre panorama cultural.

L'altre problema consisteix a tenir una visió limitada de l'art. Per a mi, l'art és un dels tres pilars sobre els quals se sustenta el coneixement humà. Els humans tenim tres suports per anar palpant i coneixent la realitat que ens envolta: l'un és la ciència, l'altre és la filosofia i el tercer és l'art. Hi ha qüestions que només les pot explicar la ciència, qüestions que només les pot explicar la filosofia, i l'art també té el seu propi territori. L'art ens proporciona un llenguatge específic capaç d'aprofundir en la realitat d'una manera que no ho pot fer la ciència, ni la filosofia. On vaig a parar? Doncs al fet que aquesta funció

essencial de l'art, molta gent no la té assumida, fins i tot persones que es mouen en l'àmbit de la cultura. Potser sí que els agrada la pintura, la música ... però la perceben com un element extern, sumptuari... com un vernís. Del que jo parlo és d'alguna cosa que va molt més enllà, es tracta d'una convicció profunda sobre la funció de l'art. L'art és un element indispensable per a la vida humana, però la majoria de persones no té aquesta convicció... i quan algunes d'aquestes persones es dediquen al món de la comunicació, això es transmet: si es dediquen a la docència, igual... i si es dediquen a la política, no diguem!

- Tot i que darrerament s'ha notat una certa millora, en general els diferents col·lectius que conformen tot el sector professional manifesten la preocupació que la música del país no és prou reconeguda ni promociada. I això encara s'agreuja quan s'hi afegeix el tema de la llengua. Com veus aquesta qüestió?

- Estic d'acord en el diagnòstic, però no és un problema només dels periodistes. Amb aquest pensament hi ha gent de molts estaments. Quan vas a una festa popular en una ciutat petita d'Arkansas, o de Mississipí, mentre fan la barbacoa, pels altaveus està sonant música country; si és una festa en un poble del Magrib sentiràs raï, i si ets a Jerez de la Frontera, posem per cas, doncs hi sentiràs flamenc. En canvi, si la festa popular es fa en algun poble o barri de Catalunya, és més fàcil que hi sentis country, raï o flamenc que no pas sardanes o cançons en català. Què vol dir, això? Doncs, clarament, que estem acomplexats. Crec que aquest exemple posa de manifest la manca d'autoestima que deia respecte del valor de les pròpies creacions culturals i més concretament, en el cas que ens ocupa, de les musicals.

Taula rodona a l'Ateneu Barcelonès amb motiu de l'any Verdaguier on van participar Jaume Comellas, Joaquim Vilarnau, Víctor Pallás, Àlex Sòria i Salvador Escamilla.

Miquel-Lluís Muntané (Barcelona, 1956). Sociòleg, periodista i escriptor. Va cursar estudis de solfeig i cant. Entre els 10 i els 19 anys va cantar a l'Orfeó Gracienc. Entre 1975 i 1979 va enregistrar quatre discs amb temes de composició pròpia amb el segell Colúmbia. Ha treballat com a professor de llengua i literatura catalanes, com a documentalista en el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i també en el camp de la publicitat. És autor de quinze llibres de narrativa, poesia, assaig i teatre, entre els quals hi ha la biografia del músic Antoni Coll i Cruells "El valor d'una tasca", prologat per Cassià M. Just. Expresident de la Federació Catalana d'Associacions UNESCO, president de l'Agrupació per al Foment de la Cultura Catalana, president de l'Associació de Crítics Musicals en Llengua Catalana, membre del patronat de la Fundació Miquel Arimany i del Consorci de la

Ciutat del Teatre de Barcelona, entre d'altres responsabilitats. Col·laborador a mitjans de comunicació com Avui, Serra d'Or, El Temps, Revista de Catalunya, Catalunya Cultura i Onda Cero, entre d'altres.

- En els començaments de la democràcia hi va haver una certa complicitat entre el món periodístic i el cultural... La "normalització política" i els anys (més mitjans, més professionals, més població...) ens han portat a una altra realitat més relaxada. Cap on tendeix el model actual?

- Una vegada li van preguntar a Johan Cruyff com és possible que un equip que pràcticament ho guanya tot, un dia perdi amb un equip de tercera fila. Ell va respondre que no es pot mantenir el mateix nivell de tensió i de concentració en tots els partits; per força ha d'haver-hi moments de relaxament... Doncs això passa també amb les societats. Aquella situació anòmala va fer que una gran majoria social anés conjuntament, unitàriament... Havia de ser així, ja que el context requeria aquestes respostes específiques. Però aquest nivell de complicitat del món de la comunicació tampoc es pot demanar que sigui sempre així. De tota manera, també crec que seria un error relaxar-nos massa, perquè, si bé estem millor que fa vint-i-cinc anys, encara hi ha riscos. Si ens deixéssim endur per la idea de "normalitat" i no mantinguéssim un cert esperit resistent, en temes com el de la llengua, per exemple, podríem perdre terreny. En definitiva, crec que no som en un moment d'excepcionalitat, però sí que, almenys en determinades qüestions de fons, aquella complicitat no s'hauria de perdre.

- Centrem-nos a parlar de música. Com veus el panorama musical del país?

- La millora és general. No obstant, si agafem com a referent la creació pròpia, continuem amb el problema de la poca autoestima pel que fa als nostres compositors i a les nostres músiques. Podríem dir que hi ha una manca d'interès per les nostres realitats més properes. Costa de trencar la inèrcia i la tendència és anar cap allò fàcil i còmode. S'haurien de fomentar els intercanvis, les trobades, els projectes compartits... totes aquelles activitats que facin que ens coneguem més i que col·laborem més entre nosaltres. Tot això des d'un sentit d'on és cadascú, sense perdre identitat. Cal defensar el coneixement de les cultures, el cosmopolitisme, aprendre idiomes ... però sense perdre la noció de qui som i on ens trobem.

D'altra banda, hi ha un desequilibri cultural fruit d'un desequilibri territorial. Amb això no descobrim res. Com a

conseqüència d'això, molts cops hi ha una superposició de propostes musicals. És una inflació i és un solapament. Trobo a faltar coordinació i planificació. Per tant, no és només un tema de territori, sinó també de calendari. Però d'una manera unilateral és molt difícil abordar el problema. Cal un gran consens entre tots els estaments implicats.

- I quant a la qualitat dels nostres intèrprets, grups, orquestres?

- Mai es farà prou en tot el que tingui a veure amb la formació de la nostra gent jove. Cal posar tots els mitjans per tal que els nostres joves estudiants puguin tenir la millor formació possible. D'un nombre ampli d'estudiants que fan música després es fa el garbell. El fet que l'estudi de la música cada cop sigui més estès no es contradiu amb què cada cop pugui haver-hi més qualitat. Per lògica, la qualitat surt de la quantitat.

- Com creus que ens veuen, musicalment parlant, des de fora del país? Ens sabem "vendre" prou bé?

- La gent de fora que està al dia de les coses i que segueix amb atenció el fet musical, sap que aquí hi ha moltes coses que valen la pena. Hi ha força músics tocant a orquestres de fora. El tòpic del desert cultural que era l'Espanya franquista ja està superat. Dins de l'estat espanyol el salt ha estat qualitatiu i Catalunya, en aquest sentit, ha estat la punta de llança i capdavantera de molts aspectes musicals i culturals en general.

- Pels anys que porteu com a Associació en el Consell, què creieu que pot fer per millorar el panorama musical del país? I, més concretament, en què pot ajudar a la vostra associació?

- El Consell el valoro moltíssim. Penso que és un d'aquells òrgans que, si no existís, ens hauríem d'afanyar a inventar-lo. A l'Associació, un dels primers temes que ens vam plantejar va ser entrar-hi en contacte, col·laborar-hi. Pel que fa a la nostra entitat, és clar que tot el que vagi en la línia de fer conèixer que existim, ens interessa molt. I, per descomptat, en tot allò que puguem ajudar el Consell i les organitzacions que s'hi integren, ho farem sempre encantats, en la mesura de les nostres forces.

*Joan Fradera
Gerent del CCM*